

Ekim dersleri hala güncel

Bu yazı İŒçilerin Uluslararası Birlięi - Dördüncü Enternasyonal'in (İUB-DE) yayın organı olan *International Correspondence*'in (Uluslararası HaberleŒme) Temmuz 2017 tarihli özel sayısında yayımlanmıŒtır.

Çeviri: Kaan GndeŒ

Mercedes Petit, İUB-DE'nin Arjantin seksiyonu Sosyalist Sol'un (IS) nderlerinden ve *Apuntes para una Historia del Trotskismo* (Trokizmin Tarihine Notlar) kitabının yazarıdır.

***

Geçen bir yüzyılın ardından, Ekim'in öğretilerinin hala geçerli olup olmadığı konusunda Œpheler ortaya çıkabilir. Solun içinde bu soruya olumsuz yanıt veren birçok ses var. Ya da Ekim'i eski ve sevgili bir topya gibi nostaljiyle hatırlayanlar da mevcut. Bu, uzun süredir devam eden bir tartıŒma ama Berlin Duvarı'nın yıkılmasından bu yana bir hayli güncellendi. Bizim akımımız, Ekim'in derslerinin güncel olup olmadığı sorusuna olumlu yanıt veriyor. Elbette biliyoruz ki hiçbir Œey eskiden olduğu haliyle aynı kalamaz. Ekim'in derslerinin hala geçerli oluŒu, onların kopyalanması veya bir dogmatik Œema haline getirilmesi anlamına gelmiyor. Hele "komünist" bürokratlar tarafından dayatılan ve SSCB'nin baŒarısızlıęına yol açan hatalı bir "modeli" savunmak anlamına hiç gelmiyor.

Ekim dersleri Œyle zetlenebilir: Kapitalizmde iŒiler ve halklar için hiçbir gerçek ilerleme mümkün değildir; tek ıkıŒ yolun iŒi sınıfının iktidarı ele geçirmesi, dünyada ve her ülkede patronları ve emperyalizmi yenerek iŒi demokrasisi ile sosyalizme ilerlemesidir. Ve aynı zamanda patronlarla ve emperyalizmle uzlaŒan ve onların en büyük kurtarııları olan mevcut neoreformist liderleri, yani modern

Menşevikler ile SR'leri de yenilgiye uğratmaları gerekir. Bu, 100 yıl önce Rus kitlelerinin Bolşevik önderlik ve demokratik sovyetlerle açtığı bu yolda ilerleme mücadelesidir.

Nahuel Moreno ve Rus Devrimi: Şubat, Ekim ve kitlelerin bilinci

Akımımızın kurucusu Nahuel Moreno'nun teorik katkılarında ve politik önermelerinde, Ekim Devrimi'ne referanslar daima mevcut oldu. Moreno Ekim Devrimi'ni "tekrar edilemez bir istisna" olarak değerlendirenlere ve sağ ve sol eğilimlerden "Ekim devrimi modeline" karşı geliştirilen farklı saldırı ve sorgulamalara karşı çıktı. Ve Lenin ile Troçki'nin kitlelerin bilinç durumuna ve partinin önemine ilişkin olarak geliştirdikleri tanımlara bağlı kaldı.

İlk devrimci ve sosyalist işçi-köylü hükümetini doğuran devrim hakkında şunları yazdı:

"Her devrim gibi Ekim Devrimi de esasen, ekonomik sonuçları olan sosyal ve politik bir süreçtir. Ekim Devrimi'nin, kendisini diğer herhangi bir devrimden açıkça ayırt eden iki temel özelliği vardır. Bu özelliklerden ilki, işçi ve kitle iktidarının devrimci organlarının, örneğin Sovyetlerin, ortaya çıkışıdır. İkinci özellik ise ilkiyle yakından ilgilidir ve aslen belirleyici olan özelliktir: Ayaklanmayı ve silahlı mücadeleyi yöneten, kitlelerin seferberliğini ve uluslararası sosyalist devrimi geliştirmenin sadece bir aracı olarak iktidarı alan devrimci Marksist bir partinin varlığı. Bu iki koşul olmaksızın Ekim Devrimi'nden bahsedilemez." (Nahuel Moreno, Geçiş Programının Güncellenmesi, 15. Tez, h2o Kitap, 2014)

Moreno'nun da belirttiği üzere Ekim, bugüne dek yalnızca bir kere yaşandı.

Moreno, Şubat 1917'deki kendiliğinden ayaklanma ile ardından Ekim'de iktidarın ele geçirilmesi arasındaki büyük farkın "kitlelerin bilinç düzeyi" ve onları yönlendiren örgütlerin karakteri olduğuna dikkat çekti. Şubat ayında kitleler "bilinçsiz bir sosyalist devrim" gerçekleştirdiler. Nefret edilen Çar'ı alaşağı ettiler, siyasal iktidarın efendileri olabileceklerinin farkında değillerdi ve esas olarak iki büyük uzlaşmacı ve reformist partiyi — Menşevikler ile Sosyalist Devrimcileri — takip ettiler. Enternasyonalist devrimciler olan Bolşevikler küçük bir azınlıktı. Kitleler, yeni düşmanın, güvendikleri liderler tarafından desteklenen kapitalist hükümet olduğunun bilincinde değillerdi.

Ancak işçiler, askerler ve köylüler uzlaşmacıların yarım yamalak ve eksik çözüm önerilerini deneyimleyerek sınıyorlardı. Kitlelerin bilincinin ilerlemesi, sıçramalar ve geri düşüşlerle birlikte Bolşevik partinin fabrika komitelerinde, sendikalarda, alaylarda, filolarda ve Sovyet delegeleri arasında çoğunluğu kazanması gerçeğinde tezahür ediyordu. Kitleler, Bolşeviklerin gündelik faaliyetlerini ve onların burjuvaziden kopma ve sovyetlerin barış, ekmek ve toprak sağlanması için iktidarı ele geçirmesi gerektiği yönünde yaptığı çağrıyı anladı ve bunu, uzlaşmacıların politikalarıyla karşılaştırdı. Ekim zaferi ile birlikte Bolşevikler ve sovyetler, ilk ve bugüne kadarki tek "bilinçli sosyalist devrimi" gerçekleştirmiş oldular.

Moreno bu olguyu şöyle yorumlar:

"Ekim Devrimi'nin günümüze dek süren istisnai karakteri, Bolşevik Parti gibi bir partinin varlığıyla belirlenmiştir. Bu partinin ve dünya proletaryasının devrimci solunun yokluğunda, ne Ekim Devrimi'nin zaferi ne de onun en önemli kazanımı olan Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşu gerçekleşebilirdi. Şunu vurgulamalıyız ki, Rus Devrimi bir taraftan insanlık için yeni bir çağı, dünya sosyalist devriminin çağını, başlatmış fakat diğer taraftan bir başka çağı da noktalamıştır. Ekim Devrimi, bir çağın bitişi ile bir diğerinin başlangıcının bileşimidir. Ekim Devrimi'nin belirleyici etkeni olan Leninist parti, bir önceki çağın, dünya proletaryasının elli yıllık yükselişinin ve zaferlerinin sonucudur.

[...]

Lenin ve Troçki'nin önderlik ettiği Üçüncü Enternasyonal, devrimci solun ilk emperyalist savaş öncesindeki ve savaş esnasındaki mücadelesi sayesinde proletaryanın önderlik krizinin üstesinden gelmeye başlamıştı. [Sosyal demokrat İkinci Enternasyonal'in ihanetiyle 1914'te açığa çıkan önderlik krizi kastediliyor — M.P.] Üçüncü Enternasyonal'in kurulması, emperyalizm var olduğundan beri, uluslararası sosyalist devrime önderlik edecek bir dünya partisi anlamında merkezi ve devrimci bir Enternasyonalin kurulması yönündeki ilk denemeydi.” (1)

Moreno, bu tanımlamalardan yola çıkarak “yeni Ekim devrimlerinin olmaması için ortada hiçbir neden olmadığını” ileri sürdü. Bu inançla Moreno, yaşamını devrimci ve proleter enternasyonalist partilerin ve Dördüncü Enternasyonal'in inşasına adadı.

Kapitalizm daha fazla sefalet ve gezegenin yıkıma uğratılmasının yoğunlaşması anlamına geliyor

Birinci Dünya Savaşı isimli katliam, emperyalist kapitalizmin tedavi edilemez bir kanser, tüm insanlık için bir bela olduğunun belirtisiydi. 1917 zaferi, dünya sosyalist devriminin yeni çağını başlattı. Yayılmamasına ve bürokratikleşmesine rağmen, bu deneyim birkaç yıl içinde kapitalist barbarlığa olası bir alternatif olan “yeni bir dünyanın” mümkün olduğunu gösterdi. O zamandan beri her türlü devrim gerçekleşti. Bazıları yenildi ve başarılı olanların da dondurulması sağlandı, hüsrana uğratıldı; ancak hepsinde kitleler kapitalist sefalet ve barbarlıkla tekrar tekrar yüzleşmeye devam etti.

Bugün, dünya çapında meydana gelen felaketlerle ilgili veriler ve bilgiler bunaltıcı bir büyüklük ile yoğunluğa sahip ve bunlar yeni mücadeleleri körüklüyor.

Dünya nüfusunun üçte biri yoksulluk içinde. Ve eşitsizlik 21. yüzyılda şimdiye kadar yıldan yıla büyümeye devam etti. Bir avuç dolusu 100'den az milyarder,

insanlığın en yoksul yarısıyla aynı miktarda paraya sahip. Küresel ısınma, en savunmasız halk kesimlerini acımasızca vuran sellere ve aşırı soğuk veya sıcaklığa neden olan iklim değışikliklerini tetiklemeye devam ederken, kapitalist hükümetler bu durumu daha da kötüleştirmeye devam ediyor. DSÖ verilerine göre dünya nüfusunun yaklaşık yarısı sıtma riski altında; 2015 yılında hasta düşenlerin yaklaşık yarım milyonu öldü. 2014 yılında tüberküloz kaynaklı (neredeyse ortadan kaybolan bir hastalıktı) 1,5 milyon ölüm yaşandı. Güvenli suya erişimi olmayan 663 milyon insan var.

Aynı zamanda, yalnızca en yoksul ülkelerde değil, aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri veya Fransa gibi emperyalist güçlerde de, özellikle kendileri için bir gelecek görmeyen gençlerden, işsizlik verilerinden ve umutsuzluğa sürüklenen milyonlardan bahsedebiliriz.

Yeni Ekimlere doğru

Bugün devrimci sol savaşçılar içinde yaşanan tartışmaların pek çok açıdan yukarıda tartıştıklarımıza benzer yönleri var. Lenin'in Bolşevik partiyi uzlaşmacılardan ve burjuvaziden kopmaya ve iktidarı ele geçirmeye yeniden yönlendirme mücadelesine atıfta bulunarak, Chavezcilerin, Castrocuların, Syriza'nın vb. yanlış politikalarına zaten değinmiştik.

Bu tartışmada ilerlemek için 2011'de Kuzey Afrika'da patlak veren Arap devrimleri deneyimini ele alabiliriz. İşçilerin ve halk kesimlerinin Mübarek'inki gibi on yıllar ayakta kalan diktatörlükleri yıktığı Tunus, Mısır ve Libya'da büyük devrimler gerçekleşti. Aralarında yapılması gereken önemli ayrımlar olsa da, bunları Çarlığın Şubat 1917'deki düşüşüyle karşılaştırabiliriz. Kitleler özgürlük, iş, ücret, eğitim ve sağlık için mücadele ettiler; bunlar, onların kapitalizm altında sahip olmadığı ve sahip olamayacağı temel ihtiyaçlardı. Ancak burjuva hükümetlerini destekleyen uzlaşmacı ve reformist partilere ve liderlere güveniyorlardı.

Güçlü bir solun ve örgütlü bir işçi hareketinin olduğu Tunus Devrimi'nde, PCOT (Maoizm'den gelen Tunus Komünist İşçi Partisi) gibi sektörler, aşamalı devrim anlayışını savundular. Tıpkı Rus Menşevikleri gibi, Arap devrimlerinin "salt demokratik" bir karakter taşıdığını öne sürdüler. Bu anlayışla, parlamentarizmin sınırları içinde kalan ve ortaya çıkan Devrimi Savunma Komiteleri'ni geliştirmeyen bir merkez-sol ittifak olan Halk Cephesi'ni kurdular. Halk Cephesi, Tunus'ta 2011'den bu yana yaşanan grevleri veya tekrarlanan halk isyanlarını desteklemedi; bunlardan, kitleleri burjuvaziden kopuş yönündeki devrimci yola doğru kanalize etmek için ve sosyalist bir dönüşümü gündeme getirmek için faydalanmadı.

Mısır'da solun ve devrimci gençliğin bazı kesimleri, doğrudan doğruya bir burjuva liderliğine güvendiler ve yanlış bir yönelime sivrularak Müslüman Kardeşler'in Müslüman burjuvazisinin kötü hükümetine karşı "laik" orduyu desteklediler. Devrimci seferberlikler etkisini yitiriyordu ve yeni bir hüsrana vardı. Yaşam koşullarında önemli iyileşmeler sağlanamadı ve daha da kötüsü, askerî diktatörlük tesis edecek bir darbeye elde edilen demokratik haklar gerilemeye başladı. Ekim 1917 bize devrimci mücadelede ilerlemeye devam etmeyi, kitleleri iktidarı ele geçirmeye ve sosyalizmi inşa etmeye yönlendirmeyi, mülksüzleştirme önlemlerini uygulamayı ve zenginliği gerçekten yeniden paylaştırmaya başlayacak olan ve eşitsizlik ile sefaleti sonlandıracak olan bir önlem olarak ekonomiyi planlamayı öğretiyor.

Neoreformistler ise devrimde ilerlemeyi reddediyor, burjuvazi ile uzlaşmayı ve kitleleri aldatmayı tercih ediyorlar ve işte bu yüzden devrimler, ne yazık ki Arap devrimlerinde ve diğer birçoklarında da yaşandığı üzere, amansız bir şekilde geriye doğru yol alıyorlar. Devrimci önderliğin yokluğunda, kapitalizmin yol açtığı felaketler kalıcılaşır ve hatta derinleşip ağırlaşır. Nahuel Moreno'nun tanımladığı şekliyle bilinçli sosyalist devrimlere doğru henüz hiçbir ilerleme kaydedilmemiştir.

İşte Ekim derslerinin güncelliği ve geçerliliği buradadır. Bir asır önce 1917'de kitleler ve Rus devrimcileri tarafından miras bırakılan bu büyük öğreti, yeni Ekimlere doğru ilerlemek için "Şubatları" geride bırakmamız gerektiğini göstermektedir bize. Bu kolay değil ve bir asırdır da tekrarlanmadı ama yine de

tek yol bu.

Ekim zaferi ve ardından gelen hüsranslar ve hatta yenilgiler bizlere güçlü dersler bıraktı. Bu derslerin en önemlisi şudur: Mücadelelerde ve yeni bir devrimci önderliğin ve devrimci partilerin inşasında ilerlemek esastır. Stalinist bürokrasi, Troçki ve Bolşevik-Leninistleri SSCB ve Üçüncü Enternasyonal önderliğinden uzaklaştırdığında yarım kalan görevi yeniden başlatmak, işte esas olan budur. Rus Devrimi'ni anmanın biricik anlamlı ve faydalı yolu budur.

***

Dipnotlar:

1.)

Bkz.

<https://trockist.net/index.php/2019/02/04/ekim-devriminin-ve-ucuncu-enternasyonalin-istisnai-niteliği/>